

Zeharkako Konpetentzien (ZK) prestakuntza, sareko kazetaritza jasangarriko proiektuen bidez*

(Training in Transversal Competences (TC) through
sustainable online journalism projects)

Peña Fernández, Simón

Universidad del País Vasco/Euskal Herriko Unibertsitatea
(UPV-EHU). Dpto. Periodismo II. Fac. de Ciencias Sociales y
de la Comunicación. Sarriena s/n. 48940. Leioa
simon.pena@ehu.eus

Recep.: 16.02.2022

BIBLID [eISSN 1988-3935 (2022), 19; 59-78]

Acep.: 14.03.2022

Aurrerapen teknologikoak kazetaritza-enpresak beren funtzionamendua etengabe egokitzera behartu eta hedabideen industriaren berezko konpetentzia profesionalak birdefinitzen ditu. Egokitzapen horiek unibertsitateko hezkuntzak web-profesionalak prestatzeko erabiltzen dituen formuletara ere iristen dira, gizartean dituzten helburuak eta funtzioak kontuan hartuta. Lanbideak berehalako informaziotik, desinformaziotik eta ikusgarritasunetik eratorritako erronkei aurre egin behar badie ere, esparru honek baditu kalitatezko kazetaritza sustatzeko baliabide erabilgarriak, besteak beste analisisian, informazio-sakontzean eta gizarteari zerbitzua emateko informazioan oinarritutako kazetaritza. Hainbat fenomenok lanbidearen balioari aurre egiten dioten testuinguru honetan, hurbilketa batzuek kazetaritzarentzat ikuspegi holistikoagoa, sozialagoa eta komunitatera bideratuagoa eskatzen dute, eta horrek prestakuntza-aukera berriak eskatzen ditu. Aukera horiei erantzuten laguntzeko, artikulu honek 2020/2021 ikasturtean "Web-edukiak idaztea eta sortzea" irakasgaiaren esparruan garatu zen berrikuntza pedagogikoko esperientzia praktikoko baten diseinua eta emaitzak jasotzen ditu. Esperientzia hori aipatutako erakundearen Komunikazioko Graduen bigarren mailan eskaini zen.

Gako hitzak: Zeharkako konpetentziak. Ziberkazetaritza. Komunikazioa. Garapen Jasangarriko Helburuak. Unibertsitatea.

El progreso tecnológico ha obligado a las empresas periodísticas a adaptar constantemente su funcionamiento y ha redefinido las competencias profesionales propias de la industria de los medios. Estas adaptaciones llegan también a las fórmulas que utiliza la educación universitaria para formar profesionales web teniendo en cuenta sus objetivos y funciones en la sociedad. Si bien la profesión se enfrenta a retos derivados de la información inmediata, la desinformación y la visibilidad, este ámbito cuenta con recursos útiles para promover un periodismo de calidad basado en el análisis, la profundización de la información y la información de servicio a la sociedad, entre otros. En un contexto en el que diversos fenómenos ponen a prueba el valor de la profesión, algunas aproximaciones requieren del periodismo una visión más holística, social y orientada a la comunidad, lo que promueve nuevas acciones formativas. Para contribuir a dar respuesta a estos retos, este artículo recoge el diseño y los resultados de una experiencia práctica de innovación pedagógica desarrollada en el marco de la asignatura "Redacción y creación de contenidos web" en el curso 2020/2021, de segundo curso de los grados del área de Comunicación de la UPV/EHU.

Palabras clave: Competencias transversales. Ciberperiodismo. Comunicación. Objetivos de Desarrollo Sostenible. Universidad.

Technological progress has prompted journalistic companies to constantly adapt their way of operating and has redefined the professional skills of the media industry. These adaptations also reach the formulas used by university education to train web professionals taking into account their objectives and functions in society. Although the profession faces challenges derived from immediate information, misinformation and visibility, this field has useful resources to promote quality journalism based on analysis, deepening of information and information of service to society, among others. In a context in which various phenomena test the value of the profession, some approaches require from journalism a more holistic, social and community-oriented vision, which promotes new training actions. In order to contribute to responding to these challenges, this article includes the design and results of a practical experience of pedagogical innovation developed within the framework of the subject "Writing and creation of web content" in the 2020/2021 academic year, of the second year of degrees in the Communication area of the UPV/EHU.

Keywords: Transversal Competences. Online Journalism. Communication. Sustainable Development Goals. University

Le progrès technologique force les entreprises journalistiques à adapter en permanence leur fonctionnement et redéfinit les compétences professionnelles propres à l'industrie des médias. Ces adaptations affectent aussi les formules utilisées par l'enseignement universitaire pour la formation de professionnels web en tenant compte de leurs objectifs et de leurs fonctions dans la société. Bien que la profession soit confrontée à des défis causés par l'information immédiate, la désinformation et la visibilité, ce domaine dispose de ressources utiles pour promouvoir un journalisme de qualité fondé sur l'analyse, l'approfondissement de l'information et l'information en tant que service à la société, entre autres. Dans un contexte où divers phénomènes menacent la valeur de la profession, certaines approches appellent à une vision plus holistique, sociale et orientée à la communauté du journalisme, exigeant de nouvelles opportunités de formation. Pour contribuer à apporter une réponse à ces opportunités, cet article rapporte la conception et les résultats d'une expérience pratique d'innovation pédagogique mise en œuvre dans le cadre de la matière Rédaction et Création de contenus web durant l'année universitaire 2020/2021. Cette expérience a été offerte en deuxième année des diplômes de communication de l'université du Pays basque (UPV/EHU).

Mots clés: Compétences transversales. Cyberjournalisme. Objectivos de Desarrollo Sostenible . Communication. Objectifs de développement durable. Université.

1. KAZETARIEN PRESTAKUNTZA-KONPETENTZIAK EGOKITZEA: APLIKAZIO-ESPARRUA ETA HELBURUAK

Unibertsitateko irakasgaiak duela bi hamarkada hasi ziren metodologia aktiboak eta web-tresnak (blogak, wikiak, sare sozialak, etab.) txertatzen, sormenean, kalitatean eta berrikuntza printzipioetan oinarritutako konpetentziak sustatzeko (sare sozialak, blogak, etab.). (Peña et al., 2021). Komunikazioaren eremuko irakaskuntzen kasuan, baliabide teknologiko berriak erabiltzeaz gain, beharrezkoa izan zen mende hasierako aldaketa sozial eta kulturelekin bat zetozen ikasgaiak eta prestakuntza-ibilbideak garatzea (Tejedor, 2007), eta horrek protagonismoa eman zion ziberkazetaritzari (Bhuiyan, 2010).

Espezializazio hori komunikazio-arloko ikasketa-planak berritzeko eragile nagusietako bat eta berrikuntza pedagogikoko hainbat esperientziaren haztegi izan da. Are gehiago, ziberkazetaritzari lotutako irakasgaiak, berrikuntza-maila edo gaitasun handiagoa dute beren baitan, graduako derrigorrezko edo hautazko beste irakasgai batzuen parean, (Larrondo eta Peña, 2018). Eta hori guztia ikasgelan teknologia eta baliabide berriak aplikatzeko aukerari ez ezik, esparru horrek maila profesional eta ikertzailean duen dinamismoari ere zor zaio hori (Bor, 2014). Ziberkazetaritzak lanbide-eremu gisa zuen konplexutasuna handitu ahala (erredakzio bateratuak edo integratuak, profil espezializatuak – Content curator, data-journalist, etab.), gero eta beharrezkoagoa zen unibertsitatean aldaketak sartzea, etorkizuneko ziberkomunikatzaileei beren gizarte-trebetasunak garatzeko eta edukiak lankidetzaren ikuspegitik lantzeko baliabideak eskaintzeko (plataforma anitzeko produktuak, multimedia eta transmedia). Beraz, ziberkazetaritzaren irakaskuntzaren esparruan, kultura profesional multimedia eta balio-aniztasunaren aldeko jarrera ere landu behar ziren.

Gaur egun, unibertsitateek web komunikazioari lotutako irakasgai espezializatuak dituzte, eta, horien barruan, irakaskuntza-metodologia dinamikoetan oinarrituta dauden eta zeharkako ikuspegia duten irakaskuntza-ikaskuntzako praktikak bereiz daitezke.

UPV/EHUren 2018-2022 Plan Estrategikoak bikaintasuna sustatu nahi du prestakuntzan, "IKD" izeneko hezkuntza-eredu propioa oinarri hartuta. Plan honek barne hartzen ditu, besteak beste, ZKetak prestakuntza eta NBERen Garapen Jasangarrirako 2030 Agenda. Azken honetan, 17 helburu planteatzen dira, ekonomia, gizarte eta ingurumen arloetako xedeak modu integratuan jasotzen dituztenak, eta besteak beste, hezkuntza, genero-berdintasuna eta ingurumenaren defentsa barne hartzen dituztenak (UPV/EHU, 2019:7).

Hezkuntzan aurrera doan testuinguru hori ikusita, lan honen egileek hezkuntza-berrikuntzako proiektu bat planteatu zuten 2020/2021 ikasturterako, honako hipotesi hau oinarri hartuta: GJHeikin egindako ziberkazetaritza-lana estrategia pedagogiko erabilgarria da ikasleak zeharkako hainbat konpetentzietan prestatzeko (1. taula), bai eta etika eta

gizarte-erantzukizunari lotutako konpetentzia emozionalak sustatzeko ere. Hipotesi horretatik abiatuta, artikulu honetan deskribatutako esperientzia didaktikoak hainbat helburu izan ditu:

1. Komunikatzaileen unibertsitate-prestakuntza berritzea, Gizarte Zientzietan "giro afektiboa" deiturikoaren paradigmatik abiatuta (Ticineto eta Halley, 2007; Lara eta Enciso, 2013). Ziberkazetaritzako prestakuntzak emozioen hurbiltasuna eta kudeaketa positiboa sustatuko duten irakaskuntza-ikaskuntzako metodoen aldeko apustua egiteko duen beharra da lan honen abiapuntua. Azkenaldiko zenbait ekarpenen arabera, (ziber)kazetaritza lantzeko irakasgaiak etorkizuneko profesionalen trebetasun sozialak eta giza trebetasunak garatu behar dituzte (enpatia eta elkartasuna, giza entzutea, etab.), horrek lan egingo duten ingurune sozialarekin duten interakzioa baldintzatzen duelako. Horrek esan nahi du (ziber)kazetaritzaren irakaskuntzan motibaziorako balio handiko edukiak sartu behar direla, ikasleen ikuspegi kritikoa garatzera bideratuak, eta era berean, ikasle horrelako irakasgaiak eta haien metodologia didaktikoak testuinguruan kokatzen inplikatu behar dutela.
2. Zeharkako Konpetentziak (ZK) garatzea eta ziberkazetariaren konpetentzia berriak (enpatia, giza entzutea, elkartasuna eta abar) sustatzeko duten erabilgarritasuna aztertzea, Garapen Jasangarriko Helburuekin (GJH) lotutako ikasgelako zeregin edo lanen bidez (UNESCO, 2019). Hala, lan honek premisa bikoitza du oinarri: batetik, emozioak oinarrizko baliabidea izango dira web-erredakzioetan lan egiteko, eta, bestetik, (ziber)kazetaritza emozioak sortzeko eta gizartearen eragiten duten arazo sozioekonomiko nagusiei buruz sentsibilizatzeke tresna izango da, irismen orokorreko ekimenek eskaintzen duten ikuspegia abiapuntu izanik, hala nola Agenda 2030 eta Garapen Jasangarriko Helburuak. Horrela, deskribatutako esperientzia pedagogikoak ZKen eta GJHen arteko erlazioa tresna metodologiko izango ditu "kazetaritza emozionala" deritzona irakasteko, edo, bestela esanda, emozioetan trebatzeko, "alfabetizazio emozionala" -emotional literacy- (Skare, 2020) ere deiturikoa. "Kazetaritza emozionala" kazetaritza ez oso etiko batekin lotu izan da, sentimenduek edo aurreiritziek emana, hau da, kazetaritza partzial edo ez oso objektibo batekin. Literaturak, zinemak eta telebistak emozioa modu negatiboan erabiltzen duen kazetariaren irudiak indartu dituzten topikoak zabaldu dituzte. Edonola ere, lan honetan kazetaritza emozionala afektuen kazetaritza enpatiko gisa aipatzen dugu, Wahl- Jørgensen (2019) eta Skare (2020) egileen azken ekarpenen ildotik. Adibide bat jartzearren, genero-bidegabekeriei lotutako informazioetan hunkitzeko gai den kazetaritza emozionalaren erabilgarritasun handia frogatu da. Kazetaritzako hezkuntza-gaitasun emozionalari buruz hitz egitean, Rafael Bisquerrari jarraiki (2003:23), ikasleengan eta etorkizuneko komunikatzaileengan kontzientzia emozionala sortzearen alde lan egitea esan nahi du.

Kontzientzia emozionala norberaren emozioez eta besteen emozioez jabetzeko gaitasun gisa definitzen da, testuinguru jakin bateko giro emozionala atzemateko trebetasuna barne. Objektibotasuna kazetariari datuekin zorrotz jokatzeko balio dien bitartean, enpatia besteekin kezka identifikatzen eta gizartean benetako garrantzia duten gaiak jorratzen laguntzen die.

3. Ikasgelatik komunikatzaileek izan beharreko gaitasunak berreskuratzen laguntzea, weberako gaiak hautatu (agenda-setting) eta tratatzean.
4. Garrantzitsua da azpimarratzea kazetaritzaren irakaskuntzaren eta garapen jasangarriaren arteko harremana arlo berria dela eta gutxi direla orain arte lotura horri heldu dioten ekimenak. Kazetaritza eta garapen jasangarria batzen dituen proiektu aurreratuenetako bat Suediako Jönköping unibertsitateak eskaintzen duena da, non, ikasleek komunikabideen eta jasangarritasunaren dimentsio sozialaren, ekonomikoaren eta ingurumenaren arteko harremana aztertzen duten. Zerrenda hori aipatutako unibertsitateko irakasleek egindako What is Sustainable Journalism? (Zer da Kazetaritza Jasangarria?) (Berglez, Olausson eta Ots, 2017) lanean teorizatzen da.

KT eta GJHak sartzeak irakaskuntza-ikaskuntza prozesuan hobekuntzak bilatzen ditu, ikasleei ezagutzak ez ezik jarrerak ere transmitituz (adibidez, proaktibitatea). Horrela, proiektuak bigarren mailako helburu hauek ere lortu nahi izan ditu:

1. Komunikazioko curriculum-diseinuan CTak ezarri ondoren, ikasleen irteera-profila modu sistemikoan definitzen laguntzea, hedabideen eta prentsa-agentzien lanbide-sektorean gaur egun dagoen konplexutasunaren arabera.
2. Balio erantsiko formula metodologikoak proposatzea, webean multimedia kazetaritzako formatu eta generoen unibertsitate-irakaskuntza eguneratzeko, duela ia hamarkada bat Espainiako Komunikazioko Graduak (GHEE) ikasketa-planetan sartuak, eta, horrela, sareko kazetaritzaren etengabeko bilakaera kontzeptual eta profesionalari erantzuten saiatzea.

2. PRESTAKUNTZA-ZEHARKAKOTASUNA

1999ko Bolognako adierazpenetik eta 2006ko Goi Mailako Hezkuntzako Munduko Konferentziatik aurrera, unibertsitateek ezagutzari, gizarteari eta mundu profesionalari dagokienez duten zeregina birplanteatu dute (Gibb,

2014). Ildo horretan, ZKen garapena da gaur egun goi-mailako hezkuntzaren bilakaeraren erronka nagusietako bat.

Konpetentzietan oinarritutako ikasketa-planak duela hamarkada bat abiarazi ziren UPV/EHU, eta urte horretan bertan hainbat ekimen sustatu ziren curriculumaren berrikuntza bultzatzeko. Orduetik, fakultateek gogoeta egin dute eta akordioak lortu dira hainbat titulaziotako zeharkako konpetentzien formulazioari, irakasgaien banaketari, garapenari eta ebaluazioari dagokienez (UPV/EHU, 2019:7).

Zehazki, proiektuak UPV/EHUK adierazitako sei ZK inplementatu nahi izan ditu (2019): Berrikuntza eta Ekintzaziletza; Konpromiso Soziala; Etika eta Erantzukizun Profesionala; Informazioaren eta Herritartasun Digitalaren Kudeaketa; Pentsamendu Kritikoa; eta Talde-lana. Herreroren arabera (2017), aldaketa handiko une bat bizi dugu: "Egia da, agian, kazetaritzak ahaztu egin duela neurri batean boterearen txakur zaindariaren papera, baina hori bat etorri da gizarte osoan sumatzen den erlaxazioarekin. Entretenimenduak lekua kendu dio informazioari, eta azken honek espazio bat aurkitzen duenean, ia beti azkar kontsumitzeko izaten da. Ihesa, ebasioa, gogoetaren gainetik dago. Testuinguru horretan, ez da erraza kalitatezko eta sakon landutako informazioa ematea. Hala ere, 30 segundoko kontsumitzen ez diren eta *klik* kopuru interesgarria baino gehiago diren edukien alde egiten jarraitu behar dugu".

1. taula

ZKren izendapena	Deskribapena
Berrikuntza eta Ekintzaziletza	Ideia, prozedura edo jarrera bat sortzea, eraldatzea eta praktikan jartzea, hainbat premiari behar bezala erantzuteko. Zerbait berria sortzea edota dagoeneko ezaguna den zerbait beste modu batean erabiltzea izan daiteke. Berria eta desberdina dena onartu, hobetzeko beharrak eta aukerak identifikatu, zailtasunei aurre egin eta gaintu, ziurgabetasuna maneiatu, frustrazioa tolerantu eta ekimena, lidergoa eta sormena izatea beharrezkoa da.
Konpromiso Soziala	Ekintza enpatikoa eta arduratsua, toki, nazio eta mundu mailako gizarte, ingurumen eta ekonomia erronken aurrean. Irtenbide teknikoek eta praktika profesionalek gizartean eta ingurumenean duten eragina aztertzea eta baloratzea dakar, eta arduraz jokatzeko, hori guztia garapen jasangarriaren esparru globaletik ulertuta.
Etika eta Erantzukizun Profesionala	Ikusmolde etikoak eta deontologikoak, eta praktika profesionalak konpromisoan eta erantzukizunean oinarrituta egon behar duela barneratzea; lanbidearen funtsezko elementuak modu autonomo eta kontsekuentean aplikatzea dakar, printzipio etikoak, lege-esparrua eta praktika arautzen duen kode deontologikoa barne. Era berean, integritate profesionalak laneko kalitate-estandarrekiko konpromisoa berekin dakar, etorkizun jasangarria lortzeko erantzukizun indibiduala eta kolektiboa baloratuz.

Informazioaren eta Herritartasun Digitalaren kudeaketa	Gaiak bilatzearekin, web-kazetaritzako informazioa atalka eta azpiataletan antolatzearekin, herritarrekiko eta entzuleekiko interakzioaren kudeaketarekin eta abarrekin lotzen da.
Pentsamendu Kritikoa	Dauden informazioa edo ezagutzak modu kritikoan baloratze-ko konpetentzia, askotariko egoerak ulertzeko eta horietara egokitzeko. Hainbat konpetentzia biltzen ditu, hala nola gogoeta, azterketa sistematikoa, erabaki arrazoituak hartzea, sormena eta ekintzailtza.
Talde-lana	Talde batekiko harremana eta integrazioa, helburu komunak lortze-ko modu aktiboan lagunduz, informazioak trukatzuz, erantzukizunak eta lidergo-funtzioak hartuz, zailtasunak konponduz eta hobekuntza eta garapen kolektiboa bultzatuz. Taldean eraginkortasunez lan egiteko, funtzionamendu-arauak eta lortu beharreko helburu komunak ezarri behar dira. Gainera, ezinbestekoa da erantzukizun indibiduala eta kolektiboa bere gain hartzea, uneoro genero, kultura eta hizkuntza aniztasuna errespetatuz.

Zeharkako Konpetentziak (Iturria: UPV/EHU, 2019)

UPV/EHUren arabera (2019:7), prozesu horrek *curriculumean*, konpetentzia zientifiko-teknikoez gain, ikasleek mundu globalizatu baten erronkei aurre egiteko eskuratu behar dituzten zeharkako konpetentziak zehaztea eskatzen du, non teknologiak eta gaininformazioa nagusi diren, eta hainbat gizarte-erronkari aurre egin behar zaion, hala nola hazkunde ekonomikoari, gizarte eta ingurumen jasangarritasunari eta gizarte-ekitatean oinarritutako oparotasunari. Ikuspegi globaletik, Euskal Herriko Unibertsitateak (2019:7) pertsonen egoera edo zeregin konplexu bati aurre egin behar diotenean gauzatzen dituzten ekintzat hartzen ditu konpetentziak. Ekintza horiek aurretiaz ikasketa-prozesu ezberdinetan eskuratutako ezagutza zientifiko-tekniko, jarrera, balio, estrategia eta esperientzia jakinen mobilizazioaren eta integrazioaren emaitza dira.

UPV/EHUren 2018-2021 aldirako Plan Estrategikoak prestakuntzaren bikaintasuna sustatzearen aldeko apustua egin du, "IKD" izeneko hezkuntza-eredu propioa oinarri hartuta. Plan estrategiko horrek, besteak beste, zeharkako konpetentziei buruzko prestakuntza eta NBEren Garapen Jasangarrirako 2030 Agenda (2015) aintzat hartzea jasotzen ditu. Azken horretan ekonomia, gizarte eta ingurumen arloei modu integratuan ekiten dieten 17 helburu planteatzen dira, eta, besteak beste, hezkuntza, genero-berdintasuna eta ingurumenaren defentsa barne hartzen dira (UPV/EHU, 2019:7).

Horizonte 2020 bezalako Europako programa batzuen arabera, sormen-industriek – hedabideek ere bertan parte hartzen dute – mundu globalizatu batetik eta gero eta jasangarriagoa den mundu bat sustatzeko beharretik eratorritako gizarte-erronka handiei laguntzeko gaitasuna dute. Premia

hori unibertsitatera eraman behar da nahitaez. Eta unibertsitate barruan, Komunikazioari buruzko irakaskuntzen eta, zehatzago, kazetaritzari buruzko irakaskuntzen barruan, ziberkazetaritzaren pedagogia nabarmentzen da, irakaskuntza eta ikaskuntza-prozesuetan hobekuntzak, aldaketak eta aurrerapenak aplikatzeko dituen ahalmenengatik. Izatez, ziberkazetaritza bera, berez, etengabeko bilakaeran dagoen esparrua da.

Hurrengo lerroetan jorratzen den bezala, zeharkako konpetentziak sustatzeak, eta, lanketa horretan, komunikazioaren arloko profesionalek emozioen kudeaketa garatzeak, profesional horiek jarduten duten gizarteek dituzten erronkei buruzko kontzientziazio handiagoa eragiten du. Erronka horiei dagokienez, bereziki garrantzitsuak dira Nazio Batuen Erakundearen (NBE) 2030 Agendan ezarritako Garapen Jasangarrirako Helburuak.

3. ALFABETIZAZIO EMOZIONALA ETA JASANGARRITASUNA: IKASGELATIK ERREDAKZIO-GELARA

Haddon et al. (2005) gisako autoreek hiru arlo ezarri dituzte ikasgelan "alfabetizazio emozional" hori garatzeko: harremanak (irakaslearen eta ikaslearen artekoa zein ikasleen euren artekoa), komunikazioa (formala eta informala) eta antolaketa-faktoreak (irakaskuntza-sistema eta ikaskuntza, horiek praktikan jartzen diren giroa, etab.).

(Ziber)kazetarien ustez, konpetentzia indibidualak garrantzitsuak dira lan-ingurunean eta ingurune profesionalean moldatzeko (norberarenganako konfiantza eta balorazio egokia, norberaren emozioak ulertzea eta ezagutzea, etab.), baina sozialagoak izango lirateke, hau da, besteekiko enpatia-jarreraren bidez garatzen direnak (gizartearen beharrei aurrea hartzeko gaitasuna, entzuleen informazio-interesak eta beharrak ulertzeko gaitasuna, hitzik ez dutenei ahotsa emateko beharra...) gizarteari eskainiko dioten zerbitzu-funtzioan eragin handiagoa izango dutenak.

Dueñasen ustez (2002), konpetentzia emozional horiek zerikusituzena dute kazetaritzaren etikarekin eta sormenarekin, kazetarien adimen emozionalak berritzeko motibazioa eta autoestimua ere badakartza eta. Hori horrela izanik, konpetentzia emozional horiek nabarmentzen dira zenbait Fakultatek Komunikazio ikasketa planetan sustatzen dituzten ZK askotan. Izan ere, "Giro afektiboa" deritzon paradigma (Clough eta Halley, 2007) – bizitza eta gizakia ulertzeko metodo berri gisa definitua (Lara eta Enciso, 2013) – kazetaritza-jarduerarik berritzaile eta etorkizun handienekoan aplikatu daiteke, hau da, eremu birtualean euskarria duenean.

Horrela, motibazioa, entzute aktiboa edo talde-ikuspegia oinarri dituen prestakuntza emozionalak bereziki garrantzitsua dirudi web-bitartekoei lotutako lan-inguruneetan (Skare, 2020). Eta ekoizpen eta sormen-estrategiak ez du lan eremu horietan diziplina anitzeko taldeetan lan egiteko

beharra alferrik ezartzen, hainbat lan-profil eta etengabeko aldakortasuna nabarmentzen diren testuinguru batean (Carvalho et al., 2014). Sanchezek dioen bezala (2012), kazetaria zerbitzua eskaintzeko ezaugarri jakinak, Adimen Emozionala kasu, dituen bitartekaria da, gero eta hedatuago dauden kazetaritza robotek edo Inteligentzia Artifizialak nekez ordezkari lezaketena. Beharrezkoa da, beraz, kazetaritza-lanbidean adimen emozionaleko gaitasunak garatzea, komunikazio-prozesu guztietan eragiten baitu pertsonen barruko adimenak. Zehazki, ziberkazetaritzako lanbideak iturriekiko interakzioa eskatzen du, pertsona anonimoekin, ordezkari politikoekin, kargu publikoekin eta eguneroko kontakizunak egiten laguntzen duten erakundeekin etengabeko harremana izatea.

Ulertu da GJHak erabilgarriak izan daitezkeela ziberkomunikatzaileen konpetentzia etiko eta sozialak garatzeko. Izan ere, UNESCOk (2019) GJHei eta komunikabideei buruz duen ikuspegiak informazio-agendan eta gaien tratamenduan edo estalduran jartzen du arreta, baina baita kazetaritza-prestakuntzan ere. Horri dagokionez, "Garapen Jasangarrirako Kazetaritzaren Irakaskuntza: Ikasketa Programa Berriak" txostenean, UNESCOk (2015) garapen jasangarriaren ikuspegia txertatzeko tresnak eta planteamendu didaktikoak eskaintzen ditu, "munduan kazetaritzaren irakaskuntza indartzeko ikuspegi inklusiboak" sortzearen garrantzia aitortuz.

Jasangarritasuna goi-mailako hezkuntza-programetan sartzeak nolabaiteko ospea hartu du azken hogeitun urteetan (Leal, 2010; Albareda et al. (2019). Hala eta guztiz ere, Herranzek eta Garciak (2020) hainbat esparrutan aitortzen dutenez, hala nola komunikabideetan edo unibertsitateetan, errealitateak Garapen Jasangarrirako Helburuak betetzetik urrun daudela eta ohiko jarduerak akademiko eta informatiboetan oso gutxi integratzen direla ikusten du.

4. BERRIKUNTZA PEDAGOGIKOAREN DISEINUA ETA EBALUAZIOA

Lan honek deskribatzen eta aztertzen duen ikasgelako praktika berritzailea "Web edukien idazkera eta sorkuntza" irakasgaiaren gauzatu zen, 2020/2021 ikasturtean. Irakasgai honek hamarkada bateko ibilbidea du UPV/EHUn eta ikasleak online edukiak ekoizteko beharrezko plangintza espezifikoa eta proiektu horiek behar dituzten lan-erremoiak jabetzea eta ziberkazetariak plataforma anitzeko edukien sortzaile eta kudeatzaile gisa dituen erantzukizunak edo konpetentziak zein diren barneratzea da helburua. Hala, irakasgaiaren programa teoriko-praktikoaren ardatza webguneetarako edukiak ekoiztea, offline eta online iturriekin lan egitea edo erabiltzaileen erantzunak ezagutzea da.

Irakasgai hau nahitaezkoa da Kazetaritzako, Ikus-entzunezko Komunikazioko eta Publizitateko eta Harreman Publikoetako graduetako bigarren mailako ikasle guztientzat, alegia, UPV/EHUn ematen diren hiru komunikazio-graduetan. Irakasgai hau irailetik urtarrilera bitartean ematen da (lehen lauhilekoa), eta ikasgela teoriko eta praktikoko taldeak ditu

hiru hizkuntzatan (gaztelania, euskara eta ingelesa); guztira, berrehun eta berrogeita hamar ikasle inguru ikasturte bakoitzean.

Aipatutako 2020/2021 ikasturtean irakasgai honen irakaskuntza-ikaskuntza prozesuetan berrikuntzak egiteko ezarritako aldaketaren helburua ikasleei Zeharkako Sei Konpetentziaren (ZK) prestakuntza eskaintzea izan zen. Horretarako, multimedia izaerako erreportaje monografiko edo sakon bat egin zuten web-formatuan elkarlanean (lau ikaslerainoko lan-taldetan), Garapen Jasangarriko hamazazpi Helburuei (GJH) lotutako gaietako batean zentratuta (UNESCO, 2019).

Planteamendu didaktiko hori proiektuetan oinarritutako ikaskuntzan (POI), ikerketan oinarritutako ikaskuntzan (IOI) eta erronketan oinarritutako ikaskuntzan (EOI). oinarritu zen.

POI: online hedabideen erredakzioetako ohitura profesionalak ikasgelara eramatea izan zen asmoa, ikasleak ingurune profesional errealak simulatzeko baliagarriak diren hainbat zeregin edo arazoren aurrean kokatuz. Horrela, unibertsitatetik bertatik talde-lana praktikan jartzeko beharra azpimarratzen duten ikerketen gomendioei jarraitu zitzaizkien, benetako proiektuekin (programak, erreportajeak, etab.), ikasleak "lanbide honetan lan egiten ikasten has daitezten eta lehen lanaren aurrean taldeen kudeaketan esperientziarik gabe egon ez daitezten, gaur egun gertatzen den bezala" (Sánchez, 2012:211).

IOI: parte hartu zuten ikasleek dokumentazio-lana eta iturriak lortzea, kasu errealen analisisa adibide gisa eta gaikako hautaketa izan zituzten kontuan.

EOI: ikasleek erronka espezifiko batzuei ere egin behar izan zieten aurre:

a) edukiak berritzen ikastea: prestakuntza-fasean, azpitalde bakoitzak *hackatoki*-jarduera batean (berrikuntza kolektiboa) edo antzeko batean (ideia-zaparrada) parte hartu zuen, interes publikoko erreportajeak abian jartzeko aukerak sortu eta identifikatzeko. Ondoren, azpimultzoek erreportajeek komunikabideen egungo merkatuari eta negozioari, bideragarritasunari eta abarri dagokienez duten interesa aztertu zuten.

b) proiektuan edo erreportajeetan sartu beharreko edukiak planifikatzen ikastea (albisteak eta kronikak, bideo albisteak, audio osagarriak, infografia errazak, iritzi-testuak, argazki-galeriak, etab.).

c) produkzioa eta lana optimizatzeko eskura dauden baliabideak aztertzea (ikasle-kopurua, zereginen banaketa eta koordinazioa, materialak eta tresnak, etab.)

d) esfortzua eta azken produktua errentagarri egiteko plataforma anitzeko planteamendu sortzaileak garatzea, hedapen-estrategia mota desberdinak (*transmedia* ekintzak) asimilatuz eta bereiziz.

Guztira berrogeita hamar multimedia erreportaje kooperatibo baino gehiago sortu ziren, GJHei zuzenean edo zeharka lotuta. Garatutako produktuak KZBerri.wixsite.com webgunean jaso dira.

Proposatutako lan-metodologia praktikoaren interesa egiaztatzeko, irakasgaia eman zen azken asteetan, 2020ko abendutik 2021eko urtarrilera bitartean, inkesta digitalizatu bat banatu zen parte hartu zuten ikasle guztien artean, erantzun irekiko eta itxiko hamabost galderaz osatua. Guztira, betetako 158 inkesta bildu ziren, irakasgaiko irakasleen testigantzez gain.

Emandako erantzunen azterketak adierazten du proiektuan parte hartu zuten ikasleen %46,83k ez zekitela zer ziren, ez zer eragin zuten GJHei irakasgaian parte hartu eta komunikazio-proiektua egin aurretik; % 44,93k, berriz, ideia orokor bat zuela aitortzen du. % 7,6k soilik adierazi du "oso ondo" ezagutzen zituela GJHak, eta % 0,63k ez dion erantzun galdera horri.

Ikasleen %89ren ustez, irakasgaian Garapen Jasangarrirako Helburuen inguruan landutako kazetaritza-edukiek (erreportajeak, etab.) "asko" edo "dezente" lagunduko dute herritarrak garapen iraunkorren alde kontzientziatzen; % 6.36k, berriz, uste du ekarpen hori txikia izango dela, eta % 4.54k ez dio horri erantzun. Ikasleen gehiengoak uste du komunikazio-proiektuen eta erreportajeen multimedia-ezaugarriek abantaila komunikatibo dezente (%61,78) edo asko (%26,11) dakartela GJHei lotutako gaiak ikus-entzuleei helarazteko orduan, hedabide tradizionalekin edo *offline* arlokoekin alderatuta (prentsa, irrata eta telebista). Aldiz, %5,59 ez dago ados abantaila horiekin, eta % 0,63k ez dio erantzun galdera horri.

GJHen gaiekin lotutako informazioa eta iturriak bilatzeko lanari dagokionez, erantzunen ehuneko handi batek aitortzen du lan hori "nahiko erraza" izan zela, eta %31,84k, berriz, "oso erraza" izan zela. %0,63rentzat lan "zaila" izan zen, eta %7,64k ez du erantzun. Bereziki nabarmentzekoa da ikasleek Garapen Jasangarrirako Helburuek beren konpetentzia profesional espezifikoak eta zeharkakoak sustatzeko duten gaitasunari buruzko galdera. Hala, %89,86k onartu du proiektu komunikatibo horiei esker probetxu "handia" (%20,88) eta "nahikoa" (%68,98) atera diola ziberkazetari gisa dituen gaitasun profesionalei. %2,53k soilik uste zuen ez dela hala izan, eta ez dago ados; ikasleen %7,59k ez du erantzun.

Ziberkazetari ezaugarri horiei dagokienez, galdetutako ikasleek uste dute garatu dituztela iturriak bilatzeko eta dokumentazioa lantzeko gaitasunak (%55), edukia sortzekoak (erredakzio-trebetasunak) (%16), gutxiengoei edo kolektibo behartsuei entzuteko gaitasuna (%14), eta baita gizartearen arazoak ulertzeko edo haienganako enpatia izatekoa ere (%10). Ikasleen iritziz

konpetentzia horiek gutxiago landutako beste batzuen gainetik gailentzen dira, hala nola publikoarekiko harremana edo audientziak (% 5).

Ikasleek prozedurazko eta jarrerazko edukiak integratu dituzte (lan kooperatiboa, lidergoa, motibazioa, lanerako gaitasuna, erantzukizun soziala, etab.) zeharkako konpetentziekin lotuta, hala nola informazioaren kudeaketa eta herritartasun digitala (gaiak bilatzea, web kazetaritzako informazioa sekzio eta azpiataletan antolatzea, herritarrekiko eta audientziarekiko interakzioa kudeatzea, etab.) edota etika eta erantzukizun profesionala (interes instituzionaletatik urrun dauden edukiak bilatzea, etab.).

Inkestaren emaitzek, halaber, esperientziak landutako ZKak eskuratzean zenbaterainoko eragina izan duen erakusten dute (1. grafikoa). Ikasleen erantzunen arabera, ikasgaien landutako konpetentziak baliagarriak izan dira ikasleak ekintzailatzara eta lan autonomora bideratzeko. Izan ere, % 69,9k adierazi du animatuta sentitzen direla online komunikazio-proiektu bati ekitera. % 16,4 ez litzateke animatuko, eta % 13,7 zalantzati dago edo ez daki. Zehazki, ikasleen % 60,3k GJHei buruzko gaiak aukeratuko litzuzke komunikazio-proiektu ekintzaile honetarako; % 17,2k, berriz, neurri batean bakarrik, hau da, eduki jakin batzuetarako soilik hautatuko litzuzke helburuok. % 15,5ek ez luke GJH gaiarik aukeratuko, eta % 7k ez dio erantzun gai horri.

Berrikuntzari lotutako ZK beharrezkoa izan da gai horiei buruzko ikuspegi ezberdinak eta originalak bilatzen saiatzeko, beste komunikabide batzuek jada jorratu dituztenean. Halaber, informazioaren kudeaketa beharrezkoa izan da dokumentu-iturri digitalen eta iturri pertsonalek emandako informazioa lehenesteko eta hierarkizatzeke orduan. Ikasleak gehiago jabetzen dira gai eta tratamendu jakin batzuek duten garrantziaz, Unescok ezarritako garapen-helburuen lorpena eta ekintza sustatzeko gai den informazio eraginkorra eta kalitatezkoa hartzaile globalizatuari helarazteko. Era berean, inkestatutako ikasleek aitortzen dute handitu egin dutela hedabideek helburu horiei eta gai horiei buruz egiten duten tratamenduari buruzko pertzepzio edo kontzientziazio-maila, nahiz eta oro har, oraindik mugatua izan, gehiengoaren arabera.

Haiengandik bildutako testigantzei esker, hobeto jakin ahal izan da zer motibazio nagusi izan dituzten ikasleek Agenda 2030ekin eta hamazazpi GJHein lotutako gai espezifikoak hautatzeko. Horri dagokionez, ikasleek onartu dute iturrien eta dokumentazioaren eskuragarritasun-maila izan zutela gidari, baina baita gai horiei lotutako errealitateak ezagutarazteko zuten interesa ere; gai horiei buruzko norbere kontzientziazio-mailatik abiatuta, zerbitzu-funtzio horretan etorkizuneko komunikatzaile gisa duten autoikuskerara kontuan hartuz eta gutxi ezagutzen diren errealitateak edo problematikak ezagutarazteko asmoz. Ikasleek neurri txikiagoan baloratu dute GJH gaiak multimedia ustiatzeko edo aprobeztatzeko eskaintzen duten aukeren egokitasuna.

Hautatutako GJHen ikuspegiari dagokionez, parte hartu duten ikasleen %83,63k hasierako ikuspegiari eutsi dio proiektuan zehar, baina %11,9k egokitu egin dun eta %4,47k ez dio erantzun galdera horri. Era berean, % 58,5ek espero ez zuen informazioa jaso duela edo ezustean harrapatu duela aitortu du, gaiaren inguruko aurretik pentsatutako ideiak edo ezjakintasuna direla eta.

Konpetentzia horiei dagokienez, berrikuntza beharrezkoa izan da gai horiei buruzko ikuspegi desberdinak eta originalak bilatzen saiatzeko, bereziki beste komunikabide batzuek jorratutako erreportajeen kasuan.

Bestalde, informazioaren kudeaketa beharrezkoa izan da dokumentu-iturri digitalek eta iturri pertsonalek emandako informazioa lehenesteko eta hierarkizatzeko orduan. Ikasleak gehiago jabetzen dira gai eta tratamendu jakin batzuek duten garrantziaz, UNESCOk ezarritako GJHen lorpena suspertzeko gai den informazio eraginkorra eta kalitatezkoa audientzia globalizatuei helarazteko. Are gehiago, lekukotza batzuek aitortzen dutenez, gai horiek "eragina" izan dute ikasleengan.

Era berean, inkestari erantzun dioten ikasleek aitortu dute handitu egin dela hedabideek helburu horiei ematen dieten tratamenduari eta gai buruzko pertzepzio edo kontzientziario maila -oraindik mugatua, gehiengoaren ustetan-. Jasotako testigantzetatik ondorioztatzen da metodologia hori interesgarritzat jotzen dela ikasleek iturri ofizialekiko gehiegizko mendekotasun edo adostasunari buruzko gogoeta egin eta haietatik aldendu daitezen, beste iturri eta interes-talde batzuen alde (GKEak, auzo-elkarteak, gizarte-mugimenduak, etab.).

"Taldea-lana" konpetentziari dagokionez, hiru lan-dinamika mota bereiz daitezke: pseudo-taldea, ikaskuntza tradizionalako taldea eta ikaskuntza kooperatiboko taldea. Pseudo-taldean, taldekideek modu elkartuan lan egiteko kontsigna onartzen dute, baina ez dago talde-identitaterik. Ikaskuntza-talde tradizionalako kideek zereginak banatzen dituzte, baina ez dute baterako lanik egin behar, eta normalean, kide bakoitzak gainerakoekin izandako elkartruketik etekinen bat ateratzea espero du. Kooperatiba-taldean, kideek taldeko hainbat teknika eta dinamika erabiltzen dituzte, helburu komun bat partekatzen dute eta, gainera, kide bakoitzak besteen errendimendu ona sustatu eta elkarri laguntza ematen diote, motibazioa areagotuz. Elkarrekiko konpromisoa dago (UPV/EHU, 2019:34).

Ikasgelako behaketa-lan parte-hartzaitetik abiatuta, irakasleek positibotzat jo dute esperientzia, Garapen Jasangarrirako Helburuekin egindako lanari esker ikasleak motibatu egin direlako eta prestatzen ari diren lanbidetik hurbilago sentitu direlako, gizarteari eragiten dioten gaiekiko hurbiltasunari dagokionez. Horrek agerian uzten du ikasleentzat oso garrantzitsua dela kazetarien rola eta lanbidea beraren zeregina enpatikoa, zerbitzuko eta gizartearentzat baliagarria izatea balioesten dute. Ikasle batzuek adierazi dute, halaber, GJHei buruzko online proiektu horiekin lan egin izanak, behin ikasgaia

amaituta, zeregin horretan edo antzekoetan autonomiaz jarraitzeko aukera pentsarazi diela.

Irakasleek bereziki nabarmentzen dute ikasleek GJHei lotutako gaiak lantzerakoan duten motibazioa, izaera "sozial" gutxiagoko beste gai batzuen aldean. Ikasleek, neurri handiagoan edo txikiagoan, Agenda2030ari eta helburu horiei buruz aurrez zerbait jakin izanik ere, gehienek ez zituzten sakonki ezagutzen eta, irakasleen arabera, informatzeko eta dokumentatzeko interes handia erakutsi dute, horrela, web erreportajeari buruzko ikasgelako praktikaren helburu nagusietako bat betez. Ikasgelako aurkezpenetan eta tutoretzetan, haien motibazioa antzeman zitekeen GJHei buruzko informazioa eskaintzeak "benetako ziberkazetari" eta komunikatzaile "erabilgarri" bihurtzen zituela sentitzen baitzuten. Irakasgaiko irakasleek onartu dutenez, sortzen diren web proiektu edo erreportajeak webgunean eskuragarri egoteak ere lagundu du pertzepzio horretan. Hori guztia dela eta, irakasleek modu positiboan baloratu dute esperientzia, zenbait zailtasun alde batera utzita, Covid-19ren pandemia-osteko egoeratik eratorritakoak, besteak beste:

Egia esan, esperientzia oso ona izan da. Ikasleak hasiera-hasieratik inplikatu dira GJHeikin harremana izango zuten erreportajeak egiten. Helburuak hainbeste- tekoak eta askotarikoak izateak, garapen iraunkorraren funtsezko hiru zutabeen inguruan bilduta – Ekonomikoa, soziala eta ingurumenekoa –, landu beharreko gaiak bilatzea erraztu die Era berean, ikasleekin izandako elkarrizketetatik ikusi ahal izan dudanez, desberdintasunak desagerrarazten eta kalteberatasunei aurre egiten gero eta inplikatuago dauden gazteek osatzen dute ikaslea. Gero eta konpromiso handiagoa dute pertsona hobeak izateko. Hala ere, GJHen barruan landu beharreko gaiak zehaztea ez zen inolako arazoa izan (talde batzuetan proposamen bat baino gehiago atera ziren), baina, agian, bizitzea tokatzen zaigun pandemia-egoera izan zen aurre egin behar izan zioten oztopo nagusia. Arazo asko sortu ziren iturri pertsonalekin harremanetan jartzeko eta lan bikainagoa egitea ahalbidetuko zuten irudiak hartzeko, batez ere diseinuaren ikuspegitik. Hala ere, irudimenez eta orain arte gutxiago balioetsi eta gutxiegi erabili diren beste baliabide batzuen laguntzaz, interes handiko lanak egitea lortu da.

Esperientziaren balorazio oso positiboa egin dezaket. Ikasleek besoak zabalik hartu zuten ekimena hasieratik, eta hasierako jarrera hori funtsezkoa izan zen probak arrakasta izan zezan. Horrela, 2030erako mundu zoriotsuago eta osasuntsuago bat lortzeko NBEren plan nagusia ezagutu ahal izan zuten 90 ikasle inguruk, eta helburu horiek ikasgelako praktiketan txertatzeko ahalegina egin zuten. Horren emaitza izan zen Garapen Jasangarriko Helburuekin lotutako erreportajeak egitea. Erreportaje horiek pertsonen bizitzari eragiten dioten hainbat gai jorratu zituzten, hala nola hezkuntza, pobrezia, genero-berdintasuna edo gaixotasunak, besteak beste.

5. INDAR NAGUSIAK, ONDORIOAK ETA HOBETZEKO ARLOAK

Proiektuaren indargune nagusiak honako hauek izan daitezke:

- Gizarte Zientzien eta komunikabideen (norabide afektiboa eta alfabetatze emozionala) esparruko unean uneko paradigma nagusietako bi (ziber) kazetaritzaren unibertsitate-pedagogiara ikuspegi aplikatuarekin eramateko gai den proiektua da.
- Unibertsitateko ikasketa-planetan iraunkortasuna sartzeko beharraz ohartarazten jakin duen proiektua da, eta, horrekin lotuta, jakin izan du kazetaritza jasangarri bat dagoela eta kazetaritza hori unean uneko hedabide nagusietan (webguneak, gizarte-baliabideak, etab.) praktikatzeko interesa dagoela.
- Proiektuak Zeharkako Gaitasunen (KT) interes didaktikoa agerian jartzeko balio izan du, Euskal Herriko Unibertsitatearen irakaskuntzako ildo estrategiko nagusien eta berrienen ildotik.
- Ziberkazetaritzako lanbidearen gaur egungo errealitate profesionalari erantzuten dion proiektua da, prozesu teknologiko algoritmikoen (Adimen Artifiziala) gorakadari, bat-bateko informazioari (fast journalism), azaleko informazioari, infoxikazioari eta kazetaritza sakona (longform journalism) garatzeko beharra eskatzeko beste prozesu batzuei buruzko gogoeta egiten baitu. Horretarako, etorkizuneko kazetariak behar dituzten ikaskuntzetan jartzen du interesa, kalitatez eta eraginkortasunez informatzeko eta herritarrei informazio egiazkoa eta zerbitzuzkoa emateko eskubidea bermatzeko. Horri dagokionez, Adimen Emozionalean oinarritutako ikaskuntzetan jartzen du arreta.
- Proiektuak erakutsi du, halaber, nola garatu irakaskuntza-ikuspegiak eta -praktikak, ikasle guztien kezka eta gaitasunekin konektatzeko gai direnak; gehienak Z belaunaldikoak dira.

Ondorioak

Azaldutako emaitzak eta indarguneak kontuan hartuta, ondorio hauek atera daitezke:

1. Artikulu hau eta berau oinarritzen den proiektua, interes berezikoak dira sareko kazetaritzak bat-bateko informazioan, informazio zatikatuan eta batzuetan azalekoan zein sentsazionalistan oinarritutako estiloari aurre egin behar dion unean. Hedabideek eta gizarteak genero-berdintasunarekin, jasangarritasunarekin eta klima-aldaketarekin, pobreziarekin eta abarrekin konpromiso handiagoa duen kazetaritza eskatzen dute. Ildo horretan, GJHak

ziberkazetaritza-irakaskuntzaren testuinguruan kontuan hartzea baliagarria izan da kazetaritza-mota hori sustatzera bideratutako Zeharkako Konpetentziak garatzeko. Zehazki, GJHein egindako lanari esker, ziberkazetaritzako ikasleek irizpide espezifikoak barneratzen dituzte, eta horrela ikuspegi arduratsuagoa, sentsibilizatuagoa eta kritikagoa garatzen dute, gaur egun herritar global eta digitalizatuei lotuta dauden gizarte-arazoengatik. Hori dela eta, artikulu honetan deskribatu eta aztertutako irakaskuntza-berrikuntzaren kasuak etorkizuneko ikerketei bide ematen die, belaunaldi berrientzako kazetaritza hiperkonektatua, konprometitua eta erakargarriagoa irakasteko eta lantzeko erronkari erantzuna emateko.

2. Zentzu horretan, irakaskuntza-esperientzia honi esker, enpirikoki aztertu ahal izan dira ikasgelan narrazio-generoen online ikaskuntza eta gizarte-ikuspegia duten komunikazio-proiektuak sustatzearen garrantziari buruzko gogoeta kritikoa uztartzearen abantailak, multimedia-informazioaren eremura ingurumen, genero, gizarte eta etikari buruzko ikuspegiak ekarriz, etab.
3. Ikuspegi orokorrago batetik, inplikaturako irakasleen behaketek eta ikasleei egindako iritzi-inkestek agerian uzten dute parte hartzen duten ikasleen motibazio, empatia eta kontzientziazio-maila handia. GJHein ikasgelan lan egitea, beraz, baliagarria da ikasleak beren prestakuntza-prozesuan gehiago inplikatzen eta identitate espezifikoa bat sortzeko, gizarte konplexu eta global batean duten rolaekin konprometitutako komunikatzaile gisa. Gogoratu behar da ikasgelako jarduerak kazetaritzako profesionalek hedabideetan sentitzen dutenaren antzekoa edo gertukoa dela barneratzeak ikasleak motibatzen laguntzen duela, eta, beraz, funtsezko baliabidea dela gaur egungo edozein berrikuntza pedagogikorako (Pastor, 2010; Manfredi, 2015).
4. Duela hamarkada bat baino gehiago Komunikazioko ikasketa-planetan lehen aldiz aintzat hartu zenetik, ziberkazetaritzaren irakaskuntzak prozedurazko trebetasunetan eta trebetasun teknikoetan ardaztutako metodologietatik haratago joan nahi duen bilakaera izan du (Tejedor, 2007; Deuze, 2008; Mensing, 2010; Salaverria, 2011; Beckett, 2013). Esperientzia horrek ziberkazetaritzaren irakaskuntzan aurrera egiteko aukera ere erakusten du. Horrela, artikuluak ziber (ziber) kazetaritzaren irakaskuntzako azken joeretan parte hartzen du, eta kazetaritza lanbidearen balio moral, sozial eta demokratikoak, diziplinartekotasuna eta beste eremu batzuekiko lotura azpimarratzen dituzten ikuspegietatik landu daitekeela eta landu behar dela uste du, konpetentzia praktikoa edo teknologikoekin lotutako hurbilketez harago (UNESCO, 2015). Horrek aukera ematen du komunikazio-programak aldatzeko, prozedurazkoa ez den edo komunikabideen industriaren beharretara bideratutako eredu batetik abiatuta egituratu ahal izateko. Arreta gunea industrietatik komunitatera eramateak kazetaritza bere

sustrai demokratikoekin "birkonekta" lezake, eta edukiak sortzeko eta banatzeko formatu berriek eskaintzen dituzten aukerak gehiago aprobetxa ditzake (Mensing, 2010; Lowrey eta Daniels, 2017), teknologia eremuetan duen balio berritzaileaz haratago.

Azterketa horren ondorioek GJHak berariazko testuinguru geografiko eta diziplinakoan eraginkorrak direla egiaztatzen badute ere, hala nola UPV/EHUren Komunikazioko tituluetan, zilegi da beste esparru edo diziplina batzuetan ere balia daitezkeela pentsatzea; eta beraz, ondorio hauek azterketa eta analisi-ildoak irekitzen ere lagun dezakete etorkizunean, GJHek goi-mailako hezkuntzan baliabide didaktiko berritzaile gisa duten zeregina aztertzeko.

Bere mugak gorabehera, artikulu honetan deskribatu diren gisako ekimenek unibertsitatean hezkuntza-sistema aldatzen lagun dezakete, nolabait Kazetaritzako ikasleen asebetetze eta motibaziorik eza arintzea lortzen duten praktiken bidez; izan ere, ikasle horien prestakuntza etorkizuneko jarduna oso profesionalizatuta eta mugatuta dauden lan-inguruneetan garatzeko dago pentsatuta, egokitzapen arin eta etengabeak egiteko zailtasunak dituena eta, batez ere, erredakzio-gela fisikoei lotuta dagoena.

Laburbilduz, lan honetan deskribatutako hezkuntza-proiektuak mahai gainean jartzen du ziberkomunikazioaren pedagogian ikertzen jarraitzeko beharra, curriculum-eskaintza hobetzeko, online komunikabideen garaietan komunikatzaileak duen profil aldakorrarekin bat etorritik. Gauzak horrela, aztertutako esperientzia pedagogikoan lortutako datuek agerian uzten dute ikasle parte-hartzaileen motibazio-, enpatia- eta kontzientziazio-mailak gora egin duela, eta etorkizuneko ikerketetarako bideak irekitzen dituzte, belaunaldi berrientzako kazetaritza konprometituagoa eta erakargarriagoa irakasteko eta lantzeko erronkari erantzuna emateko.

Hobetzeko arloak

Amaitzeko, aipatu behar da azterlan honek kasu espezifiko baten azterketaren mugak dituela ere bai. Hobekuntza-arlo posibletzat har daitezke emaitza eta ikuspegi desberdinak, berrikuntza diseinatu den ikasgai bereko beste ikasle-talde batzuei deskribatutako berrikuntza aplikatzearen arabera, GJHekin egindako lanean eta zeharkako gaitasunen sustapenean oinarrituta.

ERREFERENTZIAK

BERGLEZ, P.,OLAUSSON, U., & OTS, M. (Eds.) (2017). What is sustainable journalism? Integrating the environmental, social, and economic challenges of journalism. New York: Peter Lang. doi: 10.3726/b11462.

- BHUIYAN, S. I. (2010). Teaching media convergence and its challenges. *Asia Pacific Media Educator*, 20, 115-122.
- BISQUERRA, R. (2003). "Educación emocional y competencias básicas para la vida", *Revista de Investigación Educativa (RIE)*, 21(1).
- BOR, S. E. (2014). Teaching social media journalism: Challenges and opportunities for future curriculum design. *Journalism & Mass Communication Educator*, 69, 243–255. <https://doi.org/10.1177/1077695814531767>
- CARVALHO, K. et al (2014). Collaborative Learning in Digital Journalism. *Brazilian Journalism Research*, 10(1): 238-259.
- CLOUGH, P y HALLEY, J. (Eds.) (2007). The affective turn: theorizing the social. Durham: Duke University Press.
- DUEÑAS, M. L.(2002). "Importancia de la inteligencia emocional: un nuevo reto para la orientación educativa". *Educación XXI*, 5, 77- 96.
- GIBB, S. (2014). Soft skills assessment: Theory development and the research agenda. *International Journal of Lifelong Education*, 33(4), 455-471, doi: 10.1080/02601370.2013.867546.
- HADDON, A., GOODMAN, H., PARK, J., y DEAKIN, R. (2005). Evaluating Emotional Literacy in Schools: The Development of the School Emotional Environment for Learning Survey. *Pastoral Care in Education. An International Journal of Personal, Social and Emotional Development*, 23(4), 5-16.
- HERRERO, Ó.(2017). "Inteligencia emocional, indispensable para afrontar los cambios que vive el periodismo". Entrevista a Óscar Herrero publicada en *Ética Segura*: <http://eticasegura.fnpi.org/2016/09/26/inteligencia-emocional-periodismo-oscar-herrero-conde-ventana-interior-entrevista/>
- LARA, A., y ENCISO, G. (2013). El Giro Afectivo. *Athenea Digital*, 13(3), 101-119. <http://dx.doi.org/10.5565/rev/athenead/v13n3.1060>
- LARRONDO, A., y PEÑA, S. (2018). Keeping pace with journalism training in the age of social media and convergence: How worthwhile is it to teach online skills? *Journalism*, 19(6), 877–891.
- LOWREY W.; DANIELS G, L. (2017). Assessing a 10-Year Experiment in Community Journalism Education. *Journalism & Mass Communication Quarterly*, 94(1): 335-354.
- PEÑA, S., LARRONDO, A., MESO, K., PÉREZ, J. Á., MENDIGUREN, T., y AGIRREAZKUENAGA, I. (2021). *Online Journalism Education in the hybrid media system: Teaching Innovation Projects (UPV/EHU)*. Leioa: Universidad del País Vasco.
- SÁNCHEZ, P (2012). "La inteligencia emocional en el entrevistador periodístico: competencias y formación". Tesis Doctoral. Universidad Católica de San Antonio (Murcia).
- SKARE, K. (2020). Discussing emotions in digital journalism. Commentary. *Digital Journalism*, 8(2), 292-297.
- TEJEDOR, S. (2007). *La enseñanza del ciberperiodismo. De la alfabetización digital a la alfabetización ciberperiodística*. Sevilla: Comunicación Social.

- TICINETO, P, y HALLEY, J. (eds.) (2007). *The Affective Turn. Theorizing the Social*. Durham: Duke University Press.
- UPV/EHU (Universidad del País Vasco/Euskal Herriko Unibertsitatea) (2019). *Catálogo de Competencias Transversales de la UPV/EHU [UPV/EHU's Catalogue of Transversal Competencies]*. Leioa: University of the Basque Country.
- VUKIĆ, T. (2019). Sustainable Journalism Education-The Only Possible Way towards the Future. *Croatian Journal of Education*, 21(1), 253-279
- Wahl-Jørgensen, K. (2019). An Emotional Turn in Journalism Studies? *Digital Journalism*, 8(2), 1-20.

* Lan hau KZ-Berri eta Gureiker talde espezializatuaren ekoizpen akademikoaren parte da (Euskal Unibertsitate Sistema, IT1112-16). Ekimen hau Euskal Herriko Unibertsitateko (UPV/EHU) Komunikazio Graduetako ikasleek 2020/2021 ikasturtean parte hartu zuten proiektu batean garatu da, "Web edukien idazkera eta sorkuntza" irakasgaiaren bidez (lehen "Ziberkazaritzako idazkera" zena).

Artikulu honekin batera, IKD3-i320-22 ("Mundu globalizatuan eta mundu globalizatu baterako komunikatzen irakastea") proiektuaren emaitzak 2020 eta 2021 artean hedatu dira Head '21 Conference, Congreso Latina, Innovacom Kongresua eta Applied Environmental Education & Communication aldizkariaren artean.